การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Participatory Management Affecting The Quality Of Students In School Under Chonburi Primary Education Service Area Office 3

กิตติพงษ์ ศรีสาลี*, ลินดา นาคโปย**, พรทิพย์ อ้นเกษม***
Kittipong Srisalee *, Linda Narkpoy **, Pornthip Onkasem ***
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Rajabhat Rajanagarindra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ตามลำดับ 2) ระดับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตามลำดับ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 44.10 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้คือ $Z'Y$ = .865(ZX_2) + .359(ZX_4) + .209(ZX_3) + -.733(ZX_1)

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to study 1) the level of participatory management of educational schools administrators 2) the level of student quality in educational schools 3) the relationship between participatory management and the quality of students in educational institutions 4) Participatory management that has an impact on Quality of students in educational schools Under the jurisdiction of the Chonburi Primary Educational Service Area Office, Area 3, the sample group used in the research included 317 administrators and teachers in educational schools. The research instrument was by

questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and multiple regression analysis. The research findings were as follows : 1) Participatory management level of executives Overall and each aspect The average was at a high level. Arrange the average values from highest to lowest including having common goals and objectives. In terms of commitment Aspects of mutual trust and independence in work responsibilities, respectively. 2) the level of student quality in educational institutions Overall and each aspect The average is at a high level. The average values are arranged from highest to lowest, including the desired characteristics of the students. The academic achievement of students, respectively. 3) Participatory management with the quality of students in educational schools. There is a high level of positive relationship. Statistically significant at the .01 level. 4) Participatory administration that affects the quality of students in educational schools. Arranged in order from highest to lowest predictive power: mutual trust. In terms of independence and responsibility in work In terms of commitment Having common goals and objectives They can jointly predict the quality of students in educational schools. Got 44.10%. The prediction equation can be written in standard score form as follows: $Z'Y = .865(ZX_2) + .359(ZX_4) + .209(ZX_3) + -.733(ZX_1)$

Keywords: Participatory management Quality of learners in educational schools

บทนำ

สถานการณ์ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาเมืองและภูมิภาค และความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้นกรอบวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.2566-2570 (ชนกพร มนัส, 2559, หน้า 1) จึงเน้นการพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนา จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีความมั่นคงและยั่งยืน พัฒนายกระดับด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพทางการศึกษา เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน จัดการศึกษาปฏิรูประบบการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพครู ด้านสุขภาพส่งเสริมระบบสุขภาพในรูปแบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน สร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรม การจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างสมบูรณาการโดยการมีส่วนร่วม การปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยให้ได้มาตรฐาน ขยายโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึง สนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วม

การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนถูกคาดหวังอย่างมากหลังจากได้มีการปฏิรูประบบการศึกษา ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มีการควบคุมคุณภาพของสถานศึกษาด้วยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำให้เกิดกระแสการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป็นผลอีกประการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาซึ่งในส่วนมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุได้นั้น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน เป็น 2 ส่วน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 1-4) ซึ่งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้กำหนดมาตรฐานไว้ว่า 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้กำหนดมาตรฐานไว้ว่า 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามสถานศึกษากำหนด 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบบริหารสถานศึกษา รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้นำทางวิชาการ มีหน้าที่ในการนำแนวคิดใหม่ๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านต่างๆ ต้องทำตัวเป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานในสถานศึกษา โดยในการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องเป็นไปอย่างมีระบบแบบแผน โดยผ่านการใช้ทรัพยากรภายในองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องฝึกฝนความสามารถตนเองให้มีความชำนาญในการบริหารจัดการให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และก้าวทันยุคเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561, หน้า 31) ดังนั้น การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบเพื่อพัฒนางานให้คุณภาพสูงสุด จนไปถึงการประเมินผลโดยสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินถา ศิริวรรณ, 2560, หน้า 3) เช่นเดียวกับ กนิษฐา สุขสมัย และประสบชัย พสุนนท์ (2558, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ช่วยให้ผู้บริหารสร้างความสามัคคี รวมพลังของบุคลากรให้เป็นหนึ่งเดียว สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ขวัญกำลังใจเพิ่มพูนประสิทธิผลการทำงานให้ดีขึ้น สามารถผลักดันให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น และสอดคล้องสแวนส์เบอร์ก (Swansburg, 1996, pp. 391-394) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความยึดมั่นผูกพัน 3) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และ 4) การไว้วางใจกัน ซึ่งก่อให้เกิดการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เกิดความยอมรับในความสัมพันธ์ ดังนั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563, หน้า ก) ได้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ประชาชน ภาคประชาสังคมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 7) ระบุถึงการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการวิธีการที่หน่วยงานหรือองค์กรกำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล ชมรมหรือองค์กร เพื่อช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พื้นที่ จังหวัด ภูมิภาคและ

ระดับชาติ ด้วยการส่งเสริมเสนอแนะ ทำนุบำรุงรักษา ฟื้นฟู ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติการและการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนและนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ดังนั้นการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 (2565, หน้า 36) ได้รายงานประจำปี พ.ศ. 2563 พบว่า ยังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2563 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ ในรายวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 20.63 วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 28.67 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 49.64 และ ปีการศึกษา 2564 มีระดับคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ ในรายวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 20.50 วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 29.10 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 48.55 และสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงด้านคุณภาพผู้เรียนอย่างเร่งด่วนเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่างๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกาย จิตใจ และสังคม นั้น จะต้องอาศัยเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กร ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ตลอดจนหาองค์ประกอบหรือปัจจัยเพื่อให้คุณภาพผู้เรียนที่ดีขึ้น ซึ่งถือว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและคุณภาพผู้เรียน จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการศึกษาวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,780 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p.608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 317 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1. เขียนคำร้องต่อบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่กำหนดไว้เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล 3. ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ และทำแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ 4. เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบถาม ผ่านระบบออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ให้ครบตามจำนวน 317 ฉบับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยของแบบสอบถามทุกฉบับ และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ 1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละ 2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยการหาคู่สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficients) 5. การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 317 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 51.74 ส่วนเพศชาย มีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 48.26 จบระดับการศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 รองลงมาคือปริญญาโท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 47.63 และปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.27 ส่วนใหญ่ตำแหน่งเป็นครู จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 76.66 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.34 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 55.21 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 27.76 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็น ร้อยละ 17.03

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน รองลงมาคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ด้านความยึดมั่นผูกพัน และด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนรวม 4 ด้าน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความยึดมั่นผูกพัน (X_2) ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (X_4) ส่วนด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (X_3) ด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_1) มีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R_2) เท่ากับ .441 แสดงว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้ ร้อยละ 44.10

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = a + bX_2 + bX_4 + bX_3 + bX_1$$

$$Y' = 1.328 + .863(X_2) + .335(X_4) + .192(X_3) + -.820(X_1)$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z'Y = .865(ZX_2) + .359(ZX_4) + .209(ZX_3) + -.733(ZX_1)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตา วิหครัตน์ (2558, หน้า 91-94) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของโศภิดา คล้ายหนองสรวง (2558, หน้า 86) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญวัฒน์ ถมกระจ่าง (2561, หน้า 54-56) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากการวิเคราะห์ระดับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตา วิหครัตน์ (2558, หน้า 91-94) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอำภา น้อยสนิท (2564, หน้า 101) พบว่า คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตา วิหครัตน์ (2558, หน้า 91-94) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของโศภิดา คล้ายหนองสรวง (2558, หน้า 86) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญวัฒน์ ถมกระจ่าง (2561, หน้า 54-56) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. จากการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้ร้อยละ 44.10 เรียงลำดับค่าอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อยคือ ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และด้านการมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิบูลอร นิลพิบูลย์ (2563, หน้า 115) พบว่า การมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยา หานุภาพ (2564, หน้า 143) พบว่า การมีส่วนร่วมส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมาย ให้อิสระในการสร้างสรรค์งาน และมีอิสระในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ รวมไปถึงมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องาน ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่เต็มความรับผิดชอบที่ตนได้รับ

2. จากการศึกษาพบว่า คุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ควรจัดให้มีการประชุมวางแผน และกำหนดตัวชี้วัดเพื่อยกระดับการพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นและถ่ายทอดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถให้สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เห็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

3. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่นๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพถึงปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

กนิษฐา สุขสมัย และประสบพชัย พสุนนท์. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม. **วารสารธุรกิจปริทัศน์, 7**(2), หน้า 9-25.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2561**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

ชนกพร มนัส. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุสาหกรรมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ไชยา หานุภาพ. (2564). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ฐิตา วิหครัตน์. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. **วารสารมหาจุฬาวิชาการ, 4**(1), หน้า 176-187.

ปริญวัฒน์ ถมกระจ่าง. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิบูลอร นิลพิบูลย์. (2563). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โศภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมทีส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565**. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **มาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน**. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 10 มกราคม 2566. จาก http://www.plan-training.com/images/main_1331022731/0019.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **รายงานการศึกษารูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมและสมัชชาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ....** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อำภา น้อยสนิท. (2564). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

Swansburg, R.C. (1996). **Management and Leadership for nurse Managers**. Boston: Jones and Barticn.